

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera, v právní věci žalobkyně: Z. A., zastoupené Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou v Praze 2, nám. I. P. Pavlova 3, proti žalovanému: Celní ředitelství Praha, Praha 1, Washingtonova 11, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2003, čj. 8600/03-21, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 4. 2005, čj. 10 Ca 210/2003-40,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 4. 2005, čj. 10 Ca 210/2003–40, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 4. 9. 2003, čj. 8600/03-21, žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Celního úřadu (celní úřad) ze dne 11. 6. 2003, čj. TR0549/A/03/1941/TRS. Celní úřad posledně jmenovaným rozhodnutím uložil žalobkyni podle § 12a odst. 1 zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon“) pokutu ve výši 1 420 000 Kč za porušení povinnosti stanovené zákonem; žalobkyně nesplnila oznamovací povinnost uloženou ustanovením § 5 odst. 1 zákona, když při výstupu z tuzemska dne 11. 6. 2003 neoznámila celnímu úřadu vývoz platných bankovek v cizí měně ve výši 51 680 EUR a 1810 USD a v tuzemské měně vývoz bankovek ve výši 5000 Kč, což je v přepočtu celkem 1 627 137 Kč.

Žalobkyně se žalobou ze dne 8. 10. 2003 u Městského soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného a jemu předcházejícího rozhodnutí celního úřadu, nebo - neshledal-li by soud důvody pro zrušení rozhodnutí, snížení pokuty na dolní zákonnou hranici.

Žalobkyně nepopírala porušení zákona tím, že vyvážela z tuzemska bankovky, které řádně neohlásila. Její námitky však směřovaly proti výši uložené pokuty, kterou pokládá za nepřiměřenou a nedostatečně zdůvodněnou. Žalovaný nezohlednil omezené jazykové znalosti žalobkyně a její neschopnost porozumět výzvám k ohlášení peněz. Nezanedbatelnou okolností je rovněž rodinná situace žalobkyně a vážná choroba její matky, přičemž neohlášené prostředky byly určeny právě na její léčbu.

Také – tvrdí – není možné pominout smysl zákona. Žalovaný nebral zřetel na skutečnost, že žalobkyně listinnými důkazy jednoznačně prokázala původ peněz. Ty nepocházely z trestné činnosti a proto nebylo nutné použít sankci u horní zákonné hranice.

Dále žalovaný porušil ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, neboť opominul uvést, jakými úvahami byl při uložení pokuty veden, které skutečnosti žalobkyni přitěžovaly a zda a jak hodnotil skutečnosti, jichž se ve svůj prospěch dovolávala. Žalovaný se spokojil pouze s odkazem na ustanovení § 12a odst. 1 zákona.

Městský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 19. 4. 2005, čj. 10 Ca 210/2003-40. Rozsudek odůvodnil následujícím způsobem:

Celní úřad při určení výše pokuty vycházel z ustanovení § 12 odst. 4 zákona a stejně jako žalovaný přitom shledal závažnost protiprávního jednání zejména ve výši vyvážené částky, činící v přepočtu 1 672 137 Kč, tj. téměř pětinasobek povoleného limitu, na který se vztahuje oznamovací povinnost. Žalobkyně prošla až do tranzitního prostoru, kde při kontrole pracovníkem celní správy přiznala vývoz částky 1080 EUR a 5000 Kč. Další peníze ukryté v kabelce a v oděvu byly nalezeny až při následné kontrole. Z jednání žalobkyně byl zřejmý úmysl vyvézt peníze bez předchozího oznámení celnímu úřadu. Je nerozhodné, zda se žalobkyně dopustila uvedeného jednání z neznalosti a pro koho peníze převážela. Správní orgány prvního i druhého stupně se všemi relevantními hledisky zabývaly a vyvodily z nich správné závěry. Pokuta byla uložena podle ustanovení § 12a odst. 1 zákona, které umožňuje přísnější postih ve srovnání s ustanovením § 12 zákona.

Městský soud neshledal důvod pro postup podle ustanovení § 78 odst. 2 s. ř. s. a moderaci uložené pokuty. Její výši shledal přiměřenou a dovodil, že sankce musí mít i preventivní funkci, aby odradila od podobných postupů i jiné osoby. Finanční postih proto musí být znatelný v majetkové sféře delikventa a obsahovat v sobě i represivní složku.

Skutečnost, že se žalovaný nevyjádřil k potvrzením předloženým žalobkyní, nemůže mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí. Městský soud nepovažuje tyto důkazy za věrohodné, a domnívá se, že žalobkyní byly pořízeny pouze k odůvodnění jejího jednání. Navíc, jak žalovaný správně uvedl, není rozhodné, zda převážené finanční prostředky byly majetkem žalobkyně.

Žalobkyně (stěžovatelka) napadla rozsudek městského soudu včasnou kasační stížností opírající se o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., tj.

tvrdila nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení, vady řízení co do skutkových zjištění před správním orgánem a nepřezkoumatelnost rozhodnutí městského soudu.

Správnímu orgánu stěžovatelka vytkla, že jeho rozhodnutí postrádá odůvodnění jakými úvahami byl veden při ukládání pokuty v napadené výši, přičemž pouhý odkaz k ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu není postačující.

Jakkoliv stěžovatelka nepolemizuje se závěrem městského soudu, podle kterého je nerozhodné, kdo byl vlastníkem převážených peněz, považuje jeho rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Soud hodnotil důkazy předložené stěžovatelkou – smlouvy o půjčkách, jako nevěrohodné, aniž by tuto úvahu odůvodnil.

Podle stěžovatelky je smyslem zákona zabránit jednání, kterým by bylo s nelegálně nabytými prostředky nakládáno jako s legálními. Je-li možno prokázat původ peněz, je nutno takovou skutečnost zohlednit ve výši ukládané sankce.

Stěžovatelka dále odkázala k nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2004, sp. zn. I. ÚS 416/04, s tím, že z pohledu argumentace Ústavního soudu správní orgán i městský soud postupovaly v rozporu se zákonem, neboť jako jediné kritérium pro stanovení výše pokuty nelze hodnotit výši vyvážené částky.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Kasační stížnost je důvodná.

O důvodech kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvážil, vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti, podle § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., takto:

Stěžovatelka v kasační stížnosti poukázala na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2004, sp. zn. I. ÚS 416/04, publikované pod č. 190/2004 Sb. ÚS. Ústavní soud se v citovaném rozhodnutí zabýval věcí skutkově obdobnou věci nyní posuzované. Poukázal přitom na to, že je nezbytné interpretovat ustanovení § 5 odst. 1 a § 12a zákona způsobem konformním s ochranou základních lidských práv. Při ukládání sankce (§ 12a zákona) je třeba mít na paměti, že již samotná oznamovací povinnost (§ 5 odst. 1 zákona) představuje omezení základního práva jednotlivce, jakkoliv legitimní a souladné s postulátem ochrany základních práv a svobod a je třeba vážit to, aby stanovená pokuta ve svém důsledku nepopírala podstatu a smysl základních práv (čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). Omezení vlastnického práva, jako důsledek sankce, nemůže být v zásadní disproporci k porušení povinnosti, jež vyústilo v uložení sankce.

Kombinací jazykového a systematického výkladu je možné rozlišit kritéria, která při stanovení výměry pokuty stanoví § 12 a § 12a zákona. Zatímco podle § 12 odst. 2 zákona je třeba přihlížet při stanovení výměry pokuty k osobním a majetkovým poměrům toho, komu se pokuta ukládá, a k povaze a závažnosti povinnosti, která byla porušena nebo nesplněna, době trvání a následkům protiprávního jednání, podle § 12a odst. 4 zákona při určení výše pokuty celní úřad přihlíží zejména k závažnosti, způsobu, době trvání a následkům porušení

povinnosti. Při určení výše pokuty podle ustanovení § 12a zákona proto osobní a majetkové poměry toho, komu se pokuta ukládá, nejsou zákonem stanoveným kritériem.

Ústavní soud ovšem ve shora citovaném rozhodnutí dovodil, že při stanovení výše pokuty i podle § 12a odst. 4 zákona je povinností správního orgánu přihlížet k osobním a majetkovým poměrům osoby, které se pokuta ukládá. Pokuta musí být i v tomto směru proporcionální a neměla by mít ve vztahu ke konkrétnímu jednotlivci likvidační charakter.

Ústavní soud rovněž velmi jednoznačně konstatoval, že je třeba do výše pokuty promítnout výši částky, od které vzniká oznamovací povinnost. Hovoří-li ustanovení § 12a zákona o uložení pokuty až do výše hodnoty neoznámených finančních prostředků, je třeba vykládat je tak, že se jedná jen o prostředky přesahující hranici 350 000 Kč.

Ústavní soud uzavřel, že nejsou-li respektovány jím nastíněné principy, dopouští se správní orgán nepřiměřeného zásahu do vlastnického práva (čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Toleruje-li poté soud nastíněné zásahy do základního práva, fakticky v nich dále pokračuje.

Ze shora nastíněné argumentace je zřejmé, že pokuta ve výši 1 420 000 Kč, uložená za neohlášení vyvážených peněz v celkové hodnotě 1 627 137 Kč, zcela zřejmě vybočuje z hranice stanovené ustanovením § 12a odst. 1 zákona, jak bylo interpretováno Ústavním soudem. Již při pouhém odečtení částky, která může být bez oznámení vyvezena, od výše prostředků vyvážených v posuzovaném případě, činí maximální možná výše pokuty 1 277 137 Kč.

Stěžovatelka napadenému rozhodnutí, v souladu s argumentací Ústavního soudu, rovněž důvodně vytýká, že nevzalo v potaz její osobní a majetkové poměry. Chybějící argumentace správního orgánu prakticky neumožňuje hodnotit proporcionalitu uložené sankce ve vztahu nejen k porušení právní povinnosti, ale rovněž k poměrům stěžovatelky, které jsou ve světle rozhodnutí Ústavního soudu jedním z kritérií, jimiž je správní orgán při svém rozhodování vázán.

Městský soud shora uvedené vady napadeného rozhodnutí nevzal v úvahu. Nejvyšší správní soud proto jeho rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud již pouze na okraj dodává, že neshledal důvodnou námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu, který hodnotil důkazy předložené stěžovatelkou jako nedůvěryhodné. Způsob, jakým se městský soud s listinami vypořádal je sice stručný, stále však přezkoumatelný. Otázka důvěryhodnosti předkládaných listin není pro rozhodnutí určující. Klíčovým je závěr, podle kterého tyto důkazy nemohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného, protože vlastnictví převážených prostředků nebylo v posuzované věci právně relevantní, porušení povinnosti stanovené ustanovením § 5 odst. 1 zákona

není vázáno na vlastnictví převážených prostředků. Nejvyšší správní soud se v tomto bodu se závěry městského soudu ztotožňuje a dodává, že smlouvy o půjčce mohou prokázat, jak se finanční prostředky dostaly do dispozice stěžovatelky, neprokazují ovšem jejich původ. K případnému prokázání jejich skutečného původu má celní úřad v souladu s kritérii vyplývajícími z ustanovení § 12a odst. 4 zákona přihlédnout.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Městský soud v Praze v novém řízení (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 19. května 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu